

Creatieve
beledigingen

Let op:

het is niet omdat je
het gevecht verbaal
hebt gewonnen,
dat je niet fysiek
in elkaar geklopt
kunt worden.

Zijn er moeilijke woorden die ge
rap nog eens wilt articuleren?
Want dat gaat een paar maand
moeilijk zijn, hoor.

Maakt rap nog ne groepsfoto
van uw tanden.

Moesten ze uw geur in een kaas
kunnen steken, een Fransman
zou er veel geld voor betalen.

Moest uw kop een huis zijn,
en uw hersens de meubels,
de mensen zouden zeggen:
hij heeft te groot gebouwd.

SPEECH
Wouter Deprez

een
ode

SPEECH

WOUTER DEPREZ

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Voorwoord

Leeftijd doet veel kwaadheid automatisch verdwijnen. Met terugwerkende kracht ben ik dankbaar voor het bonte assortiment van leraars dat me taal aanleerde. Ik ben blij met het rijke, creatieve, directe dialect van de arbeidersklasse waarin ik opgroeide. En ik omhels –veel te laat, dankbaarheid is een slome wandelaar – de virtuoze sprekers en schrijvers die ik in mijn jonge jaren mocht ontmoeten. De dagelijkse helden van toen krijgen in dit boek eindelijk hun monumentje, dat wilde ik uitleggen in dit voorwoord.

Is er een vreemder woord dan ‘voorwoord’? Met dat voorwoord geef je snel nog wat informatie voor een boek écht begint. Maar het voorwoord staat ook ín het boek, is het dan wel een ‘vóórwoord’? De boekverkoper zou het voorwoord best als losse bladzijden meegeven bij aankoop van een boek. Of komt het voorwoord vóór de woorden? Het bestaat toch evengoed uit woorden? Als je ‘voorwoord’ logisch wil maken, zou het uit hiërogliefen kunnen bestaan, of een ander soort tekeningen waarbij je geen woorden gebruikt.

In dit soort onzin verlies ik me dus voortdurend, terwijl ik mensen hoor spreken, of tijdens het lezen. Tezelfdertijd kan ik genieten van de logica en de Duploachtige kwaliteit van de samenstelling van ‘voor’ en ‘woord’. En ook kan ik de klankherhaling in ‘voorwoord’ smaken, en het feit dat de eerste lettergreep met een ‘v’ begint, en de tweede met de daaropvolgende letter in het alfabet. Die ‘v’ en die ‘w’ zijn ook aangenaam om na elkaar uit te spreken, dat geeft dan weer fysieke voldoening.

Het esthetische plezier van taal, de kortsluitingen in logica, en het genot van woorden te proeven in je mond tijdens het uitspreken: ik heb jaren gedacht dat het te bizar was om mee te bezig te zijn. Maar soms zie je iemand tijdens het winkelen even door de knieën buigen, met de voeten open. Een flard van een plié waarschijnlijk, iets dat het lichaam op dat moment gewoon graag eventjes doet. En verleden week zag ik een bejaarde man op straat schoppen tegen een blikje, buitenkant voet. Hij wou het blikje duidelijk een effect meegeven om een denkbeeldige keeper te verschalken. Is dat alles minder raar dan mijn afwijking? Ik dacht het niet. Ik geef mijn verzet dus op en aanvaard mijn dwangneurose. In dit boekje vind je ook dwaze spelletjes, onnozele oefeningen met taal, karamellenverzen, observaties en probeersels.

11 Waarom kunnen we niet spreken van in het begin?
13 ■ KRUISRIJMEN
16 Bijou
18 ■ ANAGRAMZINNEN
20 Krulletjes
22 ■ ANAGRAMGEDICHT
23 Mosselmannen en Samaritanen
26 ■ SUKKELEN
27 Vanzelf kunnen lezen
29 ■ RATJETOE
30 Eindelijk leren lezen
32 ■ LETTERS
35 Mijn eerste Frans
37 ■ KLINKERKLANKERKLONKERS
39 Treurt niet
41 ■ URNITAVEN
43 De kracht van een nieuwe naam
45 ■ KLINKERBLIJVER
46 Meester Bilcke
52 ■ PORNOËZIETJES
54 ■ PORNOËZIETJES (HERZIEN)
55 Foute klemtoon
56 Te gevoelig
58 ■ IMMOTAAL
60 Dictee
62 ■ STAINCOLENENGELS
63 Algemeen Geschaafd Nederlands
66 ■ RIJMBLOKKAGE
69 Opstel
71 ■ HET KAMPEERBUSJE

78 Leren spreken
80 ■ TONGBREKERSVERHALEN
83 Discussies à la Deprez
84 De p-taal
86 ■ TONGBREKERSVERHALEN (BIS)
88 Hoe mijn moeder las
89 ■ NIEUWE SPREEKWOORDEN
94 Raoul
96 ■ TONGBREKERSVERHALEN (TRES)
98 Godfrrrrdomme!
100 ■ VADERWOUD
101 Willem Vermandere
103 ■ BEROEPSNAMEN
105 Naasteliefde
108 Mime
112 Voordrachtwedstrijden
116 ■ SKATEBOARDEN
118 De stam van de holebeer
120 Voorlezen in de mis
123 ■ AFSCHIEDSREDE
126 ■ ZUINIGHEID
128 Olivier
130 ■ VERBAAL GEWELD
136 Trillende kin
139 ■ WIE BEN IK?
142 Elsschot
144 ■ MIDDELTAAL
146 Platduits
149 ■ LEESTEKENRAPPORTEN
157 Caleçon

Waarom kunnen we niet spreken van in het begin?

Ik weet het wel, de mens dankt zijn overleven als soort aan de hersenen. Omdat onze heupen niet breed genoeg zijn, moeten die breinige mensenkinderen prematuur geboren worden, terwijl ze nog niks kunnen en nog maar een bleke larve zijn. Maar wat vind ik het zonde dat je in je eerste levensminuten nog geen taal begrijpt en onthoudt. Ik had graag de onzekere steun van mijn vader gehoord tijdens de bevalling, vastberaden om mee te helpen maar ongerust om het foute te zeggen, en de blijdschap van mijn moeder zodra ik er was. Ik had graag de namen proberen te ontcijferen van iedereen waarover gesproken werd. Johan, Filip en Lieven, dat zullen drie broers zijn, mijn broers waarschijnlijk. En geen zussen? Spijtig! Een warme, lieve zus, dat was een extra reden geweest om er snel uit te komen. Of een pestende, harde zus, ook goed.

Nu duurt het jaren voor we doorhebben dat de wereld niet alleen om ons draait. Maar mocht je al taal begrijpen en opslaan in die eerste uren, zou je de verpleegster kunnen horen zeggen dat er op dat moment drie kinderen geboren werden in het moederhuis in Menen, en hup, al tijdens je geboorte ben je doordrongen van het besef dat er nog nieuwe mensen hetzelfde doormaken als jij. Je bent al dadelijk verlost van de onnozele gedachte dat je een volstrekt uniek en individueel wezen bent.

Het was nog praktischer geweest, mocht ik al hebben

kunnen spreken aan het einde van de zwangerschap. Ik had nog in de buik kunnen roepen dat ik twee weken vroeger kwam dan gepland, dat mijn pa die dag niet naar de fabriek moest vertrekken, want dat hij toch vroeger terug zou moeten keren. Ik had luid kunnen roepen dat ik omgekeerd lag, even niet duwen, a.u.b., zodat ik me nog kon draaien. Ik had kunnen denken over grappige eerste woorden als ik eruit kwam, 'Hier is em dan!', met wijd open armen, of 'Steek mij terug, steek mij terug, ik ben bloot, verdomme!', om een extreem contrast te maken met het heugelijke van de geboorte. Ik had me zelf een voornaam kunnen eisen, 'Frederik, alsjeblijft! Zeker geen Wouter, Deprez is al saai genoeg!' Als ik mezelf ook nog had kunnen leren rechtstaan met de snelheid waarmee een veulen dat kan, had ik mijn eigen aangifte kunnen doen bij de burgerlijke stand.

En dan, vanaf de eerste minuut, zou het taalvermogen er zijn om elke taal van de wereld te begrijpen en te spreken, zeggen wetenschappers. Het is maar wat er gestimuleerd wordt, wat je te horen krijgt. Mochten baby's kunnen spreken, zouden ze kunnen vragen dat er ook Chinees tegen hen gesproken wordt, met het oog op een internationale carrière, of Portugees, met het oog op het openen van die bed and breakfast tijdens hun brugpensioen. Maar kijk, de baby's kunnen niet spreken, en de ouders zijn onwetend, dus valt de teerling zoals hij valt, en kreeg ik van in het begin veel West-Vlaams te horen en een beetje Algemeen Nederlands. Ik heb geluk gehad, dat zijn toevallig mijn twee lievelingstalen.

Kruisrijmen

Mochten we kunnen spreken van bij onze geboorte, zou er nog heel veel tijd overblijven waarin je niemand hebt om tegen te spreken. Je ligt daar maar in je wieg, wat tegen jezelf te babbelen. En je hebt nog niets meegemaakt in je leven, dus boeiend is het niet. Ik zou me bezighouden met kruisrijmen volgens de regels van Battus in zijn fantastische *Opperlans!*-boek.

Dit zijn de strenge voorschriften:

- twee regels
- vijf woorden per regel
- laatste woord van iedere regel is een persoon
- eerste zelfstandige naamwoord van de regel is geen persoon
- tweede en vijfde woord van de regels rijmen
- beginmedeklinker(s) van de zelfstandige naamwoorden wisselen